

TUSSENTIJDSE EVALUATIE – PLAN VOOR DE PREVENTIE EN HET BEHEER VAN AFVALSTOFFEN

BIJLAGE

Versie september 2012

Meer info
www.leefmilieubrusssel.be
→ professionelen

02 775 75 75

Bijlage

2. Huishoudelijk afval

a. Vermindering aan de bron

Sensibilisering

Volgens de enquête die na de campagne "Zet uw vuilniszak op dieet" (december 2011) werd uitgevoerd: heeft 41% van de Brusselaars de campagne "Zet uw vuilniszak op dieet" gezien; heeft 9% van hen op de website aanvullende informatie gezocht in aansluiting op de campagne; heeft 45% van de mensen verklaard dat de campagne zin gaf om deel te nemen aan de preventieacties.

In het kader van de volgende enquête werden in 2009 en 2012 dezelfde vragen gesteld aan de bevolking.

Een overzicht van de resultaten. "Al zijn afval verminderen (witte, gele, blauwe, groene zakken) is":

- zinloos: 62% niet akkoord in 2009, 84% in 2012;
- onmogelijk op individueel niveau: 59% niet akkoord in 2009, 72% in 2012;
- absoluut noodzakelijk om de planeet te beschermen: +/- 90% akkoord tijdens de twee jaren.

Maar:

Op de vraag "Doet u dagelijks inspanningen om uw afval te beperken?"

- veel & vrij veel: 33% in 2012 (tegen 55% in 2009)
- een beetje: 48% in 2012 (tegen 26% in 2009)
- helemaal niet: 16% in 2012 (tegen 18% in 2009)
- > "Hoe doet u dat?"
- Door het afval te sorteren: 67,2% in 2012 (55% in 2009)
- Door een reeks echte preventiegebaren te stellen: 74,3% (51% in 2009)

Europese campagnes

De voorbije drie edities van de Europese week van de afvalvermindering waren telkens een opmerkelijk succes.

	2009	2010	2011
Acties	67 acties (19 overheidsinstanties, 16 ondernemingen, 11 scholen, 17 ngo's, 4 andere)	147 acties (29 overheidsinstanties, 16 ondernemingen, 51 scholen, 48 ngo's, 3 andere)	174 acties (39 overheidsinstanties, 30 ondernemingen, 55 scholen, 46 ngo's, 4 andere)
Projectdragers	59	105	122
Bereikte personen	33.600	54.400	48.275

Volgens de enquête van december 2011 bedraagt de bekendheidsgraad van de EWAV 23%.

Campagne voedselverspilling: 26% van de Brusselaars heeft de campagne gezien, 10% verklaart een inspanning te willen doen om de verspilling te verminderen, 7% heeft er met zijn omgeving over gepraat, 2% heeft meer informatie gezocht over het onderwerp.

Gegevens/ analyses vuilniszakken

Leefmilieu Brussel liet de volgende steekproeven uitvoeren (de resultaten worden gekoppeld aan de bijbehorende voorschriften):

- een barometerenquête inzake afvalvermindering ("begintoestand" 2009, "tussentijdse" toestand 2012);
- een specifieke enquête over de antireclamesticker (2011);
- enquêtes ter evaluatie van de Europese week van de afvalvermindering (2009, 2010, 2011);
- post-campagne enquêtes ter evaluatie van de communicatiecampagnes (2010, 2011, 2012).

Voedselverspilling

In aansluiting op het "Green Cook" project konden al nieuwe initiatieven worden gestart voor de gezinnen:

- workshops "koken zonder verspilling" (15 maart 2009, december 2010);
- opstelling en verspreiding van fiches met antiverspillingsrecepten in een oplage van 5.000 exemplaren elk (1 in 2011, 1 in 2012);
- opstelling en verspreiding van een brochure "Goed eten, minder weggooien" in een oplage van 5.000 exemplaren (2012);
- maken en verspreiden van goodies tegen verspilling (10.000 spaghettilepels 2009, 10.000 pannelickers tegen verspilling 2012, 20.000 permanente boodschappenkalenders van seizoensfruit en groente, waarvan de laatste versie (13.500 exemplaren) aangepast werd met antiverspillingstips, koelkastmemo's en magneetjes in de brochure).

Volgens de enquête over de voortgang van het afvalplan is de toestand weinig veranderd:

- Enquête 2009: 90% van de mensen verklaart voedselverspilling te vermijden.
- Enquête 2012: 91,5% van de mensen verklaart voedselverspilling te vermijden.

De antwoorden op een vraag over het inzicht in de uiterste verbruiksdatums (2012) tonen aan dat 56% van de ondervraagden het systeem goed begrijpt, wat betekent dat 42% het niet goed begrijpt (en dat 2% het niet weet).

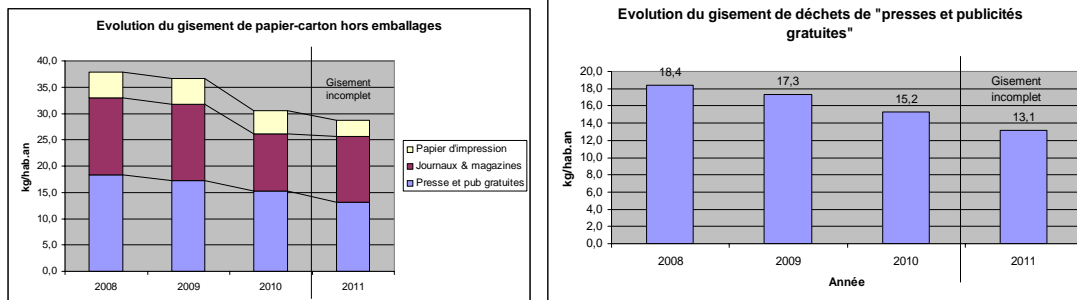
Paperverspilling

Onze enquêtes leveren de volgende bevindingen op.

In 2012 verklaart 30,6% van de mensen een sticker te hebben aangebracht (tegen 25% in 2009).

Volgens de specifieke enquête over de sticker uit 2011 zegt 75% van de mensen de sticker te kennen en heeft 22% hem aangebracht (dit leunt dichter aan bij de werkelijkheid dan het resultaat van de globale afvalenquête). Het onderzoek toont aan dat de sticker van Leefmilieu Brussel door een deel van de bevolking verkeerd begrepen wordt (bv.: slechts 50% van de

bevolking denkt dat de krant nog zal worden afgeleverd als de sticker op de brievenbus kleeft; wat de versie "ok huis-aan-huisbladen" betreft, weten slechts 40% van de mensen dat zij nog huis-aan-huisbladen zullen ontvangen als zij deze versie van de sticker aanbrengen!) Bovendien weten slechts 28% van de mensen dat zij een klacht kunnen indienen. Wat de telefoongidsen betreft: de vraag naar telefoongidsen in elektronische versie is toegenomen: 44,2% in 2012 (tegen 24% in 2009)

Evolutie van de hoeveelheid papier-karton zonder de verpakkingen
kg/inwoner/jaar

Printpapier

Dagbladen en tijdschriften

Huis-aan-huisbladen

Evolutie van de hoeveelheid afval van huis-aan-huisbladen en reclame.

Jaar

Overbodige verpakkingen

Winkeltasjes

Leefmilieu Brussel steunde diverse lokale projecten rond de vermindering van de wegwerptasjes in kleine handelszaken: met het Atrium van Jette (2009) en in het kader van de projectoproepen Lokale Agenda's 21 (WB, Evere, Sint-Gillis – 2012).

Op verzoek van Leefmilieu Brussel werd in mei 2012 bovendien een studie over wegwerp- en herbruikbare tasjes bij kleine handelszaken aangevat (resultaten eind 2012). Op basis van de resultaten zou een actieplan moeten worden opgesteld.

Volgens onze enquêtes zou de toestand nochtans ook nog niet ideaal zijn in de supermarkten: men stelt een daling vast van het aantal mensen dat altijd herbruikbare tassen gebruikt in de supermarkten (94% in 2009, 85% in 2012). In 2012 tonen de antwoorden op een meer specifieke vraag aan dat 14% van de mensen regelmatig herbruikbare tassen koopt in een supermarkt).

Bekertjes

Wat de verhuurdienst voor drinkbekertjes betreft: tussen 1 april 2011 en 30 april 2012 werden 100 bestellingen genoteerd voor in totaal 150.000 bekertjes.

Resultaat van de enquête van 2012: 27% van de mensen verklaren dikwijls een herbruikbaar drinkbekertje te kunnen gebruiken tijdens een evenement bij hen thuis.

In het kader van het Europese project Pre-Waste startte eind 2011 een studie over de haalbaarheid van een wettelijke verplichting om systematisch herbruikbare serviezen te gebruiken voor dranken en maaltijden die worden opgediend tijdens evenementen in de openbare ruimten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze studie zal omstreeks juni 2012 worden afgerond.

Verpakkingen en duurzame consumptie

De volgende enquêtes werden door het Brussels observatorium voor duurzame consumptie (door het OIVO met de steun van het Gewest) uitgevoerd: studie over de milieueffecten van de verpakkingen (2009), bijwerking van de dossiers "was", allesreiniger (2009/2010) en Vergelijking boodschappenwagentjes & oververpakking (2011).

Resultaat van de enquête van 2012:

- 83% van de bevolking kan minimaal één type van verpakking noemen die hij of zij als "oververpakking" beschouwt;
- 65% van de mensen vindt dat "gebruiksklare" of meeneemproducten de hoeveelheid verpakkingen doen toenemen;
- meer dan 50% van de bevolking gelooft dat in de winkels niet voldoende dranken in flessen met statiegeld verkocht worden;
- 67% van de mensen gaat niet akkoord met de bewering dat er geen milieuprobleem meer zou zijn omdat de verpakkingen gerecycleerd worden.

Strijd tegen gadgets - Duurzame aankopen

Resultaat van de enquête van 2012: 66% van de bevolking gaat akkoord met de stelling: "de keuzes die ik maak wanneer ik boodschappen doe, hebben veel invloed op de hoeveelheid afval die ik produceer".

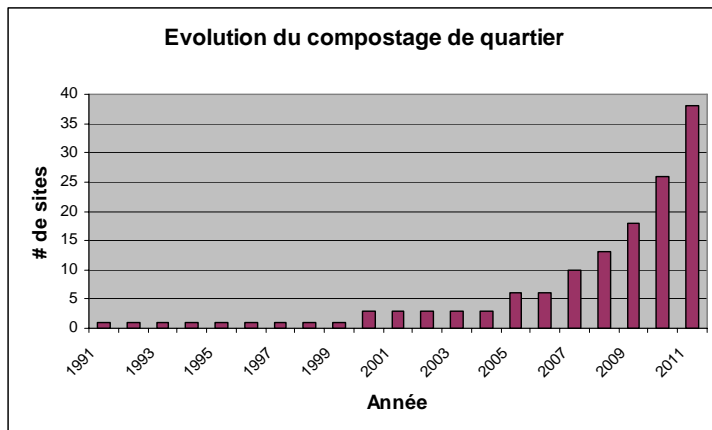
Organisch afval

De opleidingen voor de bevolking (3 types: individuele compostering, wormcompostering, wijkcompostering) werden gevolgd door 231 deelnemers in 2009, 245 in 2010, 128 in 2011. In het kader van de opleidingen tot compostmeester werden 16 diploma's uitgereikt in 2009, 18 in 2010, 22 in 2011, 24 in 2012. In totaal werden 400 compostmeesters opgeleid tussen 1999 en 2012.

2000 : 10% van de totale bevolking verklaart te composteren

2009 : 15% van de totale bevolking verklaart te composteren

2012 : 17% van de totale bevolking verklaart te composteren

Evolutie van de wijkcompostering

Aantal sites

Jaar

b. Hergebruik en tweedehands

Sociale economie

In het besluit van 16 juli 2010 bleven de grote betoelagingsprincipes behouden, namelijk:

- de verenigingen moeten erkend zijn om in aanmerking te komen voor subsidie, de erkenningsvoorwaarden werden herzien om een groter aantal verenigingen toegang te geven tot erkenning;
- de categorieën van goederen, producten en afvalstoffen die in aanmerking komen voor betoelaging, werden herzien:
  - o textiel en grofvuil bleven behouden;
  - o elektrische en elektronische apparaten (EEA), die vroeger deel uitmaakten van het grofvuil, vormen nu een afzonderlijke categorie;
  - o een nieuwe categorie, de verbruiksartikelen voor informatica-apparatuur (patronen voor inkjetprinters en toners voor laserprinters), werd toegevoegd gelet op het ontwikkelingspotentieel van dit netwerk;
- de differentiatie tussen hergebruik en recyclage bleef behouden; hergebruik wordt meer gesteund via een verschilpercentage in de berekening;
- de minimale percentages voor hergebruik en nuttige aanwending (hergebruik + recyclage) die recht geven op de subsidies, werden herzien: zij worden voortaan per afvalstroom bepaald;
- een bijkomende subsidie wordt toegekend om de bewarende inzameling van gebruikte goederen en producten en van afvalstoffen voor de categorieën grofvuil en EEA te financieren; deze subsidie steunt de sector, die geconfronteerd wordt met de mindere kwaliteit van de nuttig aan te wenden giften en beoogt het gebruik van specifieke en bewarende inzamelingswijzen die meer kosten dan de traditionele inzamelingsmethoden; de categorieën textiel en verbruiksartikelen voor informatica-apparatuur komen niet voor deze nieuwe subsidie in aanmerking omwille van hun respectieve inzamelingswijzen;
- het principe van de verhoging van de subsidie indien de hoeveelheid hergebruikte goederen van jaar tot jaar stijgt, wordt aangepast om het begrijpelijker te maken en de berekening van de verhoging te vereenvoudigen.

Volgens de evaluatie-enquêtes van het afvalplan is het aantal mensen dat verklaart tweedehands te kopen, gestegen tussen 2009 en 2012 (rommelmarkten: van 22 naar 34%; winkel: van 20 naar 33%; particulieren: van 12 naar 22%). Voorwerpen die men niet meer nodig heeft, worden blijkbaar minder weggegeven (79% in plaats van 83%), maar meer verkocht (22% in plaats van 16%). Het aandeel dat in de vuilniszak belandt, blijft ongeveer gelijk (19%).

c. Selectieve inzameling en recyclage

Tijdens de jaren 2010-2011 werden twee studies uitgevoerd om beter te bepalen welke strategie zal worden gevolgd om aan de voorschriften van het plan te voldoen en de bevolking een betere dienstverlening te bieden op het vlak van de selectieve inzameling. De ene, uitgevoerd door het IGEAT¹, betrof een vergelijking van het beheer van grofvuil in diverse Europese steden en regio's. De andere, uitgevoerd door ARCADIS², droeg de titel "étude économique et géographique de faisabilité relative à l'implantation de nouveaux parcs à conteneurs en Région de Bruxelles-Capitale" (studie van de economische en geografische uitvoerbaarheid van de vestiging van nieuwe containerparken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Ze had tot doel de huidige inzameling via de containerparken te evalueren, een balans van de sterke en zwakke punten op te maken en mogelijkheden voor te stellen om deze inzameling te verbeteren.

Op basis van deze studies werden diverse strategische mogelijkheden voorgesteld om beter in te spelen op de problematiek van de selectieve inzameling, het hergebruik en de recyclage van goederen en producten:

- het aantal gewestelijke containerparken verhogen (aantal containerparken/inwoner) en 2 nieuwe gewestelijke containerparken openen);
- de containerparken beter beheren door meer afvalstromen te aanvaarden in de containerparken, de openingstijden van de containerparken te verbeteren, bepaalde containerparken open te stellen voor kmo's en vrije beroepen;
- de synergieën tussen de overheids- en de verenigingssector versterken (op die manier zouden bepaalde afvalstromen met potentieel voor hergebruik (AEEA, grofvuil) in grotere hoeveelheden ingezameld kunnen worden en zou men hun vernietiging en hun verwijdering kunnen vermijden. De resultaten van de sociale economie op het vlak van hergebruik en recyclage zijn bijvoorbeeld beter dan die van het klassiek afvalbeheer door de overheid. De zeldzame samenwerkingsverbanden in een vroeg stadium van de afvalverwerkingsketen zouden aangemoedigd, bevoorrecht en versterkt moeten worden.
- In het kader van de intra-Brusselse hervorming waarvan de akkoorden uit 2011 nog moeten worden omgezet, zal in 2012 een voorafgaande studie worden gestart, onder meer om de modaliteiten voor de overdracht van het beheer van de gemeentelijke containerparken aan het Agentschap Net Brussel te objectiveren.

---

¹ Uitvoering van een vergelijkende studie over het beheer van grofvuil in diverse Europese steden of regio's (IGEAT, 2011).

² Uitvoering van een economische en geografische haalbaarheidsstudie over de vestiging van nieuwe containerparken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ARCADIS, 2011).

3. Niet-huishoudelijk afval

BWN

Het project van "FEVIA" wilde de problematiek van het grondstoffenverlies in de voedingsproductiesector in kaart brengen. Het project bestond in de uitvoering van een audit bij een derde van de voedingsondernemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het project van "Febelgra" had tot doel een betere zicht te krijgen in de afvalproblematiek binnen de grafische sector in Brussel, en de deelnemende bedrijven actiepunten te verschaffen.

De 3 Atrium steunpunten actief in Molenbeek voerden gezamenlijk een project uit met als doel de handelaars te sensibiliseren en aan te zetten tot een betere preventie en een doeltreffender afvalbeheer.

Het project van AGORIA had tot doel de afvalpreventie in kantoren te verbeteren door een "lerend" netwerk op te stellen van 10 tot 20 bedrijven die wensten deel te nemen aan het project.

Het project van het Jobhuis van Schaarbeek had tot doel het verbeteren van de afvalpreventie en het afvalbeheer door het oprichten van een ECO-team bestaande uit vrijwilligers van de drie structuren van het jobhuis.

Het Tentoonstellingspark van Brussel wenste de selectieve inzameling van afval te organiseren gedurende de verschillende evenementen die er georganiseerd werden.

De stewards van het steunpunt "Atrium Naamse Poort" voeren op vrijwillige basis audits uit bij de handelaars van de wijk en zullen hen ook sensibiliseren voor de afvalproblematiek.

De tabel hieronder vermeldt (onder meer) het aantal ondernemingen waarmee door elke projectdrager contact werd opgenomen alsook het aantal positieve antwoorden (na één of meer communicatiepogingen) en de werkelijke deelname van de ondernemingen. Voorts geeft hij aan welke instrumenten werden ontwikkeld in het kader van de diverse projecten.

Enkele cijferresultaten:

- aantal handelaars/ondernemingen dat met het project werd bereikt = +- 210;
- aantal gegeven workshops: 17
- aantal ondernemingen dat individuele aanbevelingen heeft ontvangen: +- 50
- aantal opgeleide personen: 22
  - 7 workshops/ opleidingsmodules
- aantal uitgevoerde audits: 16
- aantal inventarissen opgemaakt door middel van een vragenlijst: 45.
- aantal aangestelde adviseurs van het BWN-netwerk: 8
- aantal ontwikkelde instrumenten: +- 10
- aantal ondernemingen & handelaars waaraan de instrumenten en rapporten zullen overhandigd worden: 65 in een eerste fase en vervolgens +- 1.850
- aantal gesensibiliseerde ondernemingen & handelaars: 65

Hieronder vindt u enkele specifieke gegevens³ over de diverse projecten.

➤ Het project van **Agoria**

- De hoeveelheid restafval daalde gemiddeld met 13,8% in 1 jaar tijd, maar het mediaanbedrijf verminderde de hoeveelheid restafval niet.
- De hoeveelheid papier- en kartonafval daalde gemiddeld met 21,8%, maar in het mediaanbedrijf verminderde de hoeveelheid papier- en kartonafval maar met 1%.

Dankzij een zeer groot aantal acties verminderde één onderneming haar hoeveelheid papier- en kartonafval met 31,9%.

- De gemiddelde hoeveelheid verbruikt papier daalde niet. Er was zelfs een gemiddelde stijging van 0,2 %. Toch slaagde één onderneming er met heel concrete acties in het papierverbruik in 1 jaar tijd met 1/3 te reduceren (33,5%)
- Er werd gemiddeld 18,6% meer PMD gescheiden ingezameld. In 2011 sorteerden 5 ondernemingen de PMD.

➤ Het project van **Brussels Expo**

- Hoeveelheid gesorteerd afval: **80%** (ter plaatse en buiten het terrein) (tegen 65% bij het begin van het project)
- Hoeveelheid bij de bron ingezameld glas: **18 ton** (tegen **10 ton** bij het begin van het project)

Het Agentschap Net Brussel ondernam ook acties om de handelaars te sensibiliseren voor de problematiek van het afval en het sorteren, meer in het bijzonder met Atrium Elsene Naamse Poort en Atrium Sint-Joost.

Transversale projecten

De lokale agenda's 21 zijn gebaseerd op lokale initiatieven ondersteund door gewestelijke projectoproepen. Als we de bestaande actieplannen (Agenda 21) overlopen, vinden wij acties rond de volgende thema's:

- interne en externe communicatie inzake afval (Brussel, Etterbeek, Evere, Jette, Schaarbeek, Sint-Gillis, Ukkel en Sint-Pieters-Woluwe);
- voedselverspilling (Watermaal-Bosvoorde, Evere, Sint-Pieters-Woluwe)
- winkeltasjes (Evere, Sint-Gillis, Bosvoorde);
- de strijd tegen overbodige verpakkingen (Brussel, Sint-Gillis en Sint-Lambrechts-Woluwe);
- wasbare luiers (Evere en Etterbeek);
- compostering (Evere, Brussel, Jette, Etterbeek, Sint-Gillis, Watermaal-Bosvoorde, Vorst (OCMW), Sint-Agatha-Berchem, Schaarbeek en Sint-Pieters-Woluwe);
- tweedehands (Brussel, Sint-Gillis, Etterbeek (OCMW), Evere, Schaarbeek en Ukkel);

---

³ Deze gegevens moeten voorzichtig geïnterpreteerd worden omdat ze door verschillende personen en dus op verschillende manieren gemeten werden.

- kantoorpapier (Watermaal-Bosvoorde, Brussel, Sint-Gillis, Ukkel, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Pieters-Woluwe en Sint-Lambrechts-Woluwe, Vorst (OCMW), Evere);
- duurzame overheidsaankopen (Evere, Ukkel, Sint-Gillis, Etterbeek (OCMW), Ukkel, Brussel).

Scholen

Pedagogische werkmiddelen

Diverse werkmiddelen werden ontwikkeld of aangepast om het gebrek aan geschikt didactisch materiaal voor het secundair onderwijs te verhelpen en om de thema's uit te breiden met voedselverspilling. In het kader van de uitvoering van het 4e plan werden twee pedagogische dossiers aangemaakt en verspreid ten behoeve van de leerkrachten van het basis- en het secundair onderwijs. "Afval: beter voorkomen", "Voeding op school, milieu op het menu". Voor de leerlingen van het secundair onderwijs werden de volgende elementen geproduceerd: een "afvalquiz", "De afvalstrip van Jean Rivert", de cartoon "De invasie van de megavuilkakken", affiches over voedselverspilling, leidingwater, tweezijdig gebruik van papiervellen. Voor de leerlingen van het basisonderwijs werden het werkmiddel "De strijd tegen het afvalleger" (8-12 jaar) aangepast en werden twee engagementskaarten (voeding en afval (5-12 jaar)) en twee specifieke afvalaffiches (3-12 jaar) toegevoegd.

Campagnes

De campagne "goede gebaren" die in 2007 werd gestart voor het eerste leerjaar, werden uitgebreid tot alle klassen van de kleuterschool. De deelnemende leerlingen ontvangen een boekje met gebaren die gesteld moeten worden (leidingwater, brooddoos, afvalsortering, tweezijdig gebruik van papier) en een drinkbeker die concreet gestalte geeft aan het beoogde doel: minder verpakkingsafval.

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
leerlingen	8000	17000	17123	37500
scholen	160	182	195	231

Resultaten van de campagne "goede gebaren": aantal verspreide pakketten per jaar.

De campagne "Jongeren keren het klimaat", gecoördineerd door Green, is bestemd voor ieder publiek. Ze biedt de scholen 5 dagen per jaar, telkens over één bepaald thema, waarvan er 3 verband houden met afval: "Eet lokaal, denk globaal" (seizoensfruit als gezond tussendoortje zonder afval), "Kringloopactie" (een tweede leven voor boeken, kleding en speelgoed), "Kranig water" (om het gebruik van leidingwater te promoten en het verpakkingsafval te verminderen).

Jongeren keren het klimaat	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Kringloopactie: scholen	14	47	48	45
Kringloopactie: leerlingen	4000	15000	16000	14200

Eet lokaal: scholen	13	70	63	69
Eet lokaal: leerlingen	3500	25350	21405	21900
Water: scholen	/	83	67	
Water: leerlingen	/	29250		

Animatiecycli voor klassen en uitdagingen voor scholen

De uitdagingen die in 18 scholen werden georganiseerd (tussen 2008/2009 en 2010/2011), bevestigden het milieuvoordeel van de NME-projecten, maar toonden ook aan dat het moeilijk is ze in de verschillende scholen te reproduceren, omwille van hun specifieke eigen kenmerken. De uitgevoerde projecten toonden ook aan dat de evaluatie een moeilijke fase blijft, in zoverre zelfs dat ze bepaalde scholen ervan kan weer houden om deel te nemen. We kunnen hieruit besluiten dat de door LB begeleide scholen onbetwistbaar milieudoestellingen bereiken, maar dat die nog nauwkeuriger moeten worden omschreven.

Dankzij deze projecten kon binnen de scholen een begeleidingsdynamiek (ecoteam) over een periode van één of twee jaar op gang worden gebracht. Dit aspect zal worden voortgezet via de begeleiding van projecten die door de scholen zelf zijn voorgesteld (in februari 2012 werd nieuwe projectoproep gelanceerd rond 4 thema's, waaronder afvalvermindering). Deze oproep toont aan dat de scholen belangstelling hebben voor het afvalthema: van de 38 aanvaarde projecten hebben er 17 rechtstreeks betrekking op het afval (3x voedselverspilling, 14x afvalvermindering).

Leefmilieu Brussel organiseert ook animatiecycli voor scholen met thema's en modaliteiten die van jaar tot jaar veranderen.

Thema + aantal klassen waar de animatie plaatsvindt	2008-2009	2009-2010	2010-2011		2011-2012	2011-2013
Papier (lager)	29	19	18	Afvalcyclus	40	30
Water (lager)	23	15	18	Voedselcyclus	55	52
water (sec.)	44	/	/	Fost +	22	20
Ecologische voetafdruk (sec.)	72	/	/			
Totaal aantal klassen	168	34	36		117	102
Totaal aantal leerlingen (20 ll/klas)	2360	680	720		2340	2040

Dit levert de volgende gedeeltelijke resultaten op.

Papier: totaal verbruik: daling met 10 tot 17% van het aantal gebruikte vellen (scholen Eglantiers, Vorst3, Emile André). Recto/verso: stijging met 5% tot 44% van het aandeel van het tweezijdig gebruikt papier in de 3 scholen.

Drankverpakking: daling met 0,23 tot 0,97 kg/ll; Voedselverspilling: Aan de 58 acties ter bestrijding van voedselverspilling namen 4.285 leerlingen deel. Volgens de verzamelde gegevens bedraagt de verspilling gemiddeld 8,11 kg/leerling/jaar voor deze 5 scholen. Wanneer de gevoerde acties beperkt bleven tot sensibilisering en toezicht op de maaltijden, was de daling in verhouding gering (4,4%) en verminderde alleen de hoeveelheid resten van

opgediende maaltijden. De daling was veel sterker (45%) wanneer de acties ook gericht waren op veranderingen in de bereiding en op de resten van niet-opgediende maaltijden.

Wat de verpakkingen betreft, boog een studie uit 2011 zich over de toegang tot dranken in de scholen. Op basis van de conclusies moeten de acties op dat vlak in de scholen verfijnd kunnen worden.

Een evaluatie van de animatiecycli die eind 2009 afgerond waren, toonde aan dat de kinderen die ze hadden gevolgd, twee keer meer gebaren voor het milieu kenden en toepasten dan niet gesensibiliseerde kinderen.

De school wordt in de "milieu-enquête" van 2008 vermeld als de eerste bron voor milieusensibilisering, vóór de televisie en andere media.

De enquête ter evaluatie van het afvalplan stelde ook de vraag: "Sporen uw kinderen u aan om acties te ondernemen in verband met afval?" Hierop werden de volgende percentages bevestigende antwoorden gegeven.

Sortering: 26% in 2009, 47% in 2012.

Preventie: 23% in 2009, 37% in 2012.

Het Agentschap Net Brussel organiseert ook sensibiliseringsacties in de scholen (leerlingen, leerkrachten, onderhoudspersoneel, ...). In samenwerking met Fost+ werd uitrusting geleverd om afval te sorteren in de klas en op de speelplaats. Er werden ook bezoeken aan de diverse installaties van het Agentschap (verbrandingsinstallatie, sorteercentrum, ...) georganiseerd.

Verbrandingstaks

De ordonnantie voert twee taksen in:

een taks van 6 euro

op elke ton verbrand afval in Brussel. Deze taks zal in 2014 voor het eerst worden ingehouden. Die 6 euro stemt overeen met het laagste tarief van de taksen die in de andere twee gewesten van toepassing zijn. Net zoals in de andere twee gewesten heeft deze taks tot doel het afvalbeheer volgens de vooropgestelde hiërarchie aan te moedigen, en niet de overbrenging van het afval naar andere gewesten. Zoals in de andere twee gewesten zal de taks dus ook betaald moeten worden wanneer het afval voor verbranding wordt vervoerd naar een ander gewest dat geen soortgelijke taks heft.

De ontvangsten van deze taks worden onder Leefmilieu Brussel en het ANB verdeeld volgens de verdeelsleutel 25/75%. Zij moeten door Leefmilieu Brussel worden toegewezen aan de financiering van nieuwe initiatieven voor afvalpreventie. De 75% van de ontvangsten die het ANB toekomen, mogen uitsluitend worden besteed aan de ontwikkeling van nieuwe infrastructuren en initiatieven voor selectieve inzameling en recyclage ... (zie nauwkeurige beschrijvingen in artikel 71 van de ordonnantie van 14 juni 2012).

Het mechanisme zorgt dus voor een herverdeling van de gewestelijke budgetten die aangepast is aan de door Europa opgelegde hiërarchie van het afvalbeheer.

een taks van 29 euro

Deze taks wordt aan de eerst taks van 6 euro toegevoegd. Hij is evenwel alleen van toepassing op de afvalstoffen die verbrand worden boven de drempelwaarden bepaald in artikel 41 van de ordonnantie van 14 juni 2012. Die zullen mettertijd afnemen. Het gaat hier duidelijk om een ontradingstaks die de ontwikkeling van diensten ten behoeve van de bevolking

aanmoedigt en het resultaat van de selectieve inzamelingen moet verbeteren om de door Europa opgelegde recyclagedoelstellingen te bereiken.

De taks is dus facultatief: hij zal niet geïnd worden als de doelstellingen bepaald in bovenvermelde artikel 41 worden bereikt.

Deze taks van 29 euro is voor het Gewest een bijkomend middel, naast degene die al ingevoerd of in voorbereiding zijn, om de door Europa opgelegde recyclagedoelstellingen te bereiken. Hiertoe zal een systeem worden ingevoerd om de geboekte vorderingen inzake selectieve inzameling en recyclage te monitoren. Eventueel kan de Regering deze monitoring als basis gebruiken om aanvullende initiatieven te ontwikkelen.

Het bovengenoemde artikel 41 bepaalt de afvalstromen die in aanmerking zullen worden genomen om deze recyclageresultaten te berekenen. Deze stromen omvatten de afvalstoffen die selectief ingezameld worden door het Agentschap en de gemeenten. Daartoe behoren niet alleen de afvalstoffen die via selectieve ophalingen aan huis of in containerparken worden ingezameld, alsook het afval dat ondernemingen uit de zachte sector, ECOPOLE en kleinhandelaars selectief voor hergebruik en recyclage inzamelen in het kader van de terugnameplicht ...

Artikel 71 van de ordonnantie omschrijft de bestemming van de ontvangsten van de taks van 29 euro, die volledig toekomen aan het Agentschap Net Brussel. Zij kunnen alleen worden besteed aan aanvullende investeringen in infrastructures voor selectieve inzameling, inclusief containerparken, en aan de betaling van de werkings- en personeelskosten die betrekking hebben op die investeringen.